

## UZASADNIENIE

Rozporządzenie stanowi realizację upoważnienia ustawowego zawartego w art. 140 ustawy z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej (Dz. U. poz. 1907 oraz z 2025 r. poz. 1705), zwanej dalej „ustawą”, i określa sposób i tryb prowadzenia Ewidencji Obrony Cywilnej, nadawania i uchylania przydziałów mobilizacyjnych obrony cywilnej i powoływania do służby w obronie cywilnej, wzór wniosku o nadanie przydziału mobilizacyjnego obrony cywilnej, sposób przekazywania wezwania do służby w obronie cywilnej oraz wzór karty przydziału mobilizacyjnego obrony cywilnej i wzór wezwania do służby w obronie cywilnej.

W § 1 przedstawiono przedmiot regulacji.

W § 2 – § 6 opisano sposób i tryb prowadzenia Ewidencji Obrony Cywilnej. Przyjęto, że Ewidencję Obrony Cywilnej, prowadzi się przez:

- 1) wprowadzanie i aktualizację danych o osobach wchodzących w skład korpusu obrony cywilnej, przy czym aktualizacja danych obejmuje również usuwanie danych nieaktualnych, co wynika z przepisów art. 130 ust. 5 ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej;
- 2) wprowadzanie informacji o podstawie włączenia do korpusu obrony cywilnej;
- 3) wprowadzanie informacji o nadanych i uchylonych przydziałach mobilizacyjnych;
- 4) wprowadzanie informacji o nadanych specjalizacjach obrony cywilnej;
- 5) wprowadzanie informacji o planowanym i wskazanym miejscu pełnienia służby w obronie cywilnej;
- 6) wprowadzaniu informacji o wydanych i zwróconych kartach przydziału mobilizacyjnego obrony cywilnej;
- 7) wprowadzaniu informacji o serii i numerze karty tożsamości oraz tabliczki tożsamości wydanych personelowi obrony cywilnej;
- 8) wprowadzaniu informacji o przekazanych wezwaniach do służby w obronie cywilnej;
- 9) wprowadzaniu informacji o zwróconych kartach tożsamości i tabliczkach tożsamości personelu obrony cywilnej.

Ponadto w systemie teleinformatycznym, w którym prowadzona jest Ewidencja Obrony Cywilnej generuje się karty przydziału mobilizacyjnego obrony cywilnej, wezwania do służby w obronie cywilnej i wnioski o wydrukowanie karty tożsamości.

Dane wprowadza się do Ewidencji Obrony Cywilnej i aktualizuje niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie 14 dni od dnia uzyskania informacji będącej podstawą wprowadzenia danych albo ich aktualizacji.

W § 3 ust. 1 i 2 doprecyzowano sposób przekazania danych emerytów policyjnych przez Zakład Emerytalno-Rentowy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Biuro Emerytalne Służby Więziennej tak, aby opisywał on faktyczny proces przekazywania danych tych emerytów, weryfikowania ich z Ministrem Obrony Narodowej i dopiero po weryfikacji zamieszczania ich w ewidencji. Tylko część emerytów policyjnych, których dane zostaną przekazane przez ZER MSWiA Ministrowi, stanie się członkami krajowej rezerwy obrony cywilnej, tj. tacy, którzy po weryfikacji przez MON nie podlegają obowiązkowi służby wojskowej i nie posiadają przydziałów organizacyjno-mobilizacyjnych. Weryfikacja ma celu sprawdzenie, czy nie istnieją przesłanki wyłączające osobę z krajowej rezerwy obrony cywilnej, ponieważ zgodnie z art. 125 ust. 4 ustawy: „W skład krajowej rezerwy obrony cywilnej wchodzi emeryci policyjni, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2024 r. poz. 1121, z późn. zm.), którzy nie podlegają obowiązkowi służby wojskowej i nie posiadają przydziałów organizacyjno-mobilizacyjnych”.

W § 3 ust. 4-6 zaproponowano sposób wprowadzania do Ewidencji Obrony Cywilnej danych funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej (PSP). Założono, że dane te będą przekazane przez właściwych ze względu na miejsce pełnienia służby funkcjonariusza PSP kierowników jednostek organizacyjnych PSP ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych albo właściwemu miejscowo wojewodzie.

W § 4 opisano sposób prowadzenia wydzielonej części ewidencji, o której mowa w art. 126 ust. 3 pkt 2 ustawy. W wydzielonej części ewidencji minister gromadzi dane przekazane przez podmioty, o których mowa w art. 132 ustawy (szefów służb – Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego i Służby Wywiadu Wojskowego). Biorąc pod uwagę, że dane przekazywane przez szefów ww. służb są ograniczone i nie pozwalają ministrowi na jednoznaczną identyfikację osób przyjęto, że danym poszczególnych osób przyporządkowuje się numer identyfikacyjny, który pozwoli na dokonywanie operacji na danych osób, bez użycia danych, o których mowa w art. 128 ust. 1 pkt 1-3 ustawy (imiona i nazwisko, numer PESEL, adres).

W § 5 opisano sposób aktualizacji danych zawartych w ewidencji. Dane osób włączonych do krajowej rezerwy obrony cywilnej będą aktualizowane co 3 miesiące w zakresie spełnienia przesłanki włączenia do krajowej rezerwy obrony cywilnej lub jej braku (dane o osobach, które zostały emerytami lub przestały nimi być), natomiast w zakresie aktualności danych (zmiany w danych wymienionych w art. 128 ust. 1 pkt 1-4 ustawy, np. zmiana nazwiska, czy adresu) – co 12 miesięcy. Wszystkie dane będą aktualizowane po wprowadzeniu stanu nadzwyczajnego. Dane funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej będą aktualizowane co 6 miesięcy. Dane podlegające aktualizacji są przekazywane przez właściwe podmioty na wniosek ministra albo właściwego wojewody.

Zgodnie z art. 125 ust. 5 minister właściwy do spraw wewnętrznych współdziała z Ministrem Obrony Narodowej przy tworzeniu krajowej rezerwy obrony cywilnej. W § 6 uregulowano sposób postępowania po wystąpieniu przesłanek wykluczających osobę z tej rezerwy. W przypadku poinformowania ministra przez Ministra Obrony Narodowej o nadaniu osobie włączonej do krajowej rezerwy obrony cywilnej przydziału organizacyjno-mobilizacyjnego albo wystąpieniu innych potrzeb Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej wyłączających tę osobę z krajowej rezerwy obrony cywilnej dane tej osoby usuwa się z Ewidencji Obrony Cywilnej w terminie 14 dni od dnia otrzymania informacji.

Przyjęto, że organ ochrony ludności lub podmiot ochrony ludności, który uzyskał informację będącą podstawą dokonania zmiany w Ewidencji Obrony Cywilnej, w tym od osoby, której dane są umieszczone w Ewidencji Obrony Cywilnej, udostępnia tę informację właściwemu wojewodzie albo ministrowi niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia jej uzyskania.

W § 7 – § 12 opisano sposób i tryb nadawania i uchylania przydziałów mobilizacyjnych obrony cywilnej. Nadanie przydziału mobilizacyjnego obrony cywilnej przez wojewodę lub ministra właściwego do spraw wewnętrznych odbywa się na wniosek: ministrów kierujących działami administracji rządowej, podmiotów, o których mowa w art. 134 ust. 1 pkt 3 ustawy, organu ochrony ludności lub podmiotu ochrony ludności. Wzór wniosku o nadanie przydziału mobilizacyjnego obrony cywilnej określono w załączniku nr 1 do rozporządzenia. We wniosku uwzględniono również miejsce na dane niezbędne do spersonalizowania karty tożsamości personelu obrony cywilnej oraz dane kontaktowe. Podanie danych kontaktowych nie jest obowiązkowe, może ono jednak umożliwić podmiotom lub organom ochrony ludności szybki kontakt z osobą, której ma być nadany przydział OC celem poinformowania o działaniach podejmowanych w sprawach nadania i uchylenia przydziału mobilizacyjnego obrony cywilnej i powołania do służby w obronie cywilnej.

Do danych we wniosku można dołączyć informację o specjalizacji obrony cywilnej proponowanej dla osoby, której ma być nadany przydział mobilizacyjny obrony cywilnej, uwzględniając w szczególności

pozyskane od niej informacje o posiadanych kwalifikacjach i doświadczeniu. Przekazanie tej informacji ma umożliwić organowi nadającemu przydział specjalizacji obrony cywilnej najbardziej zgodnej z umiejętnościami osoby, wskazanej do nadania przydziału.

Przed przekazaniem wniosków do właściwego terytorialnie wojewody lub ministra właściwego do spraw wewnętrznych kierownik podmiotu odpowiedzialny za przekazanie wniosku weryfikuje kompletność i poprawność danych, w razie potrzeby wzywając osobę, której ma być nadany przydział mobilizacyjny obrony cywilnej do uzupełnienia danych. Osoba, której ma być nadany przydział OC podpisuje własnoręcznie wniosek. We wniosku składanym do wojewody może ona wskazać preferowane miejsce pełnienia służby. Do wniosku dołącza się kolorowe zdjęcie osoby, której ma być nadany przydział mobilizacyjny obrony cywilnej.

We wnioskach składanych do ministra właściwego do spraw wewnętrznych przez kierowników podmiotów, o których mowa w art. 134 ust. 1 pkt 3 ustawy oraz ministrowie kierujący działami administracji rządowej sporządzając wniosek wskazują ministrowi preferowane miejsce pełnienia służby w obronie cywilnej osób zatrudnionych lub pełniących służbę w tych podmiotach lub urzędach je obsługujących.

W rozporządzeniu nie określono zasad zwrotu kosztów stawienia się osoby na wezwanie organu (kierownika podmiotu odpowiedzialnego za przekazanie wniosku). Zasady te zostały bowiem opisane w ustawie z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2025 r. poz. 825, z późn. zm.). Zgodnie z art. 3 ust. 3 tej ustawy w ramach obowiązku obrony Ojczyzny osoby są obowiązane do pełnienia służby w obronie cywilnej, na zasadach określonych w ustawie o ochronie ludności i obronie cywilnej, a zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy osoby podlegające obowiązkowi obrony są obowiązane do osobistego stawienia się na wezwanie właściwych organów w sprawach dotyczących tego obowiązku. Na podstawie art. 6 ust. 3 ww. ustawy osobom wezwanym przez właściwy organ do osobistego stawienia się w sprawach dotyczących obowiązku obrony przysługuje, na ich żądanie, zwrot kosztów przejazdu do miejsca stawienia się i powrotu do miejsca pobytu stałego albo pobytu czasowego trwającego ponad 3 miesiące. Koszty te organ wzywający zwraca na podstawie udokumentowanego oświadczenia osoby wezwanej, według zasad określonych w przepisach tytułu III działu 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1228).

Przed nadaniem przydziału mobilizacyjnego obrony cywilnej wojewoda albo minister weryfikuje kompletność wniosku. Wniosek niekompletny wojewoda albo minister zwraca do kierownika podmiotu, który sporządził wniosek w celu jego uzupełnienia. Każdy otrzymany wniosek o nadanie przydziału mobilizacyjnego obrony cywilnej wojewoda lub minister właściwy do spraw wewnętrznych uzgadnia odpowiednio z właściwym miejscowo szefem wojskowego centrum rekrutacji lub Ministrem Obrony Narodowej nie później niż w ciągu 30 dni od otrzymania kompletnego wniosku. Adnotację o uzgodnieniu lub odmowie uzgodnienia wniosku przez organ wojskowy i przyczynie odmowy zamieszcza się we wniosku. W przypadku odmowy uzgodnienia wniosku wojewoda albo minister zwraca wniosek do kierownika podmiotu, który sporządził wniosek.

Przyjęto, że powiadomienie osoby, której ma być nadany przydział obrony cywilnej o planowanym miejscu pełnienia służby wojewoda może wysłać listownie za potwierdzeniem odbioru albo drogą elektroniczną na dane kontaktowe wskazane we wniosku, a preferowane miejsce pełnienia służby osoba której ma być nadany przydział mobilizacyjny obrony cywilnej wskazuje we wniosku. Art. 135 ust. 6 ustawy stanowi, iż przydział mobilizacyjny obrony cywilnej nadaje się w miarę możliwości do służby w podmiocie wskazanym przez osobę, której nadano ten przydział. Nie przewiduje się procedury odwoławczej w przypadku, gdy organ nadający przydział wskaże inne miejsce służby niż preferowane.

Po uzgodnieniu wniosku wojewoda albo minister nadaje przydział mobilizacyjny obrony cywilnej i wprowadza dane do Ewidencji Obrony Cywilnej

Dla osoby, której nadano przydział mobilizacyjny obrony cywilnej personalizuje się poliwęglanową kartę tożsamości personelu obrony cywilnej wydawaną osobom powołanym do służby w obronie cywilnej albo sporządza się papierową kartę tożsamości personelu obrony cywilnej. Dla osób, które będą wykonywać działania ratownicze personalizuje się również tabliczkę tożsamości.

Spersonalizowaną kartę tożsamości personelu obrony cywilnej i tabliczkę tożsamości wojewoda albo minister przekazuje razem z kartą przydziału do właściwego kierownika podmiotu, który sporządził wniosek. Właściwy kierownik podmiotu, który sporządził wniosek ewidencjonuje oraz deponuje karty tożsamości personelu obrony cywilnej i tabliczki tożsamości do czasu ich wydania osobie powołanej do służby w obronie cywilnej. Właściwy ze względu na miejsce pełnienia służby funkcjonariusza PSP komendant jednostki organizacyjnej PSP ewidencjonuje oraz deponuje karty tożsamości personelu obrony cywilnej i tabliczki tożsamości do czasu ich wydania funkcjonariuszowi PSP. Personalizacji kart tożsamości personelu obrony cywilnej dla osób powołanych z krajowej rezerwy obrony cywilnej, których dane znajdują się w części wydzielonej ewidencji, dokonuje się za pośrednictwem służb, o których mowa w art. 126 ust. 3 pkt 2 ustawy, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych.

W przypadku uchylenia przydziału mobilizacyjnego obrony cywilnej wojewoda albo minister powiadamia kierownika podmiotu sporządzającego wniosek, osobę, której uchylono przydział mobilizacyjny obrony cywilnej pisemnie za potwierdzeniem odbioru albo drogą elektroniczną, wskazując miejsce oraz termin zwrotu karty przydziału, a także właściwego miejscowo szefa wojskowego centrum rekrutacji lub Ministra Obrony Narodowej. W terminie 14 dni od dnia otrzymania powiadomienia osoba, której uchylono przydział mobilizacyjny obrony cywilnej, zwraca kartę przydziału kierownikowi podmiotu, który wydał jej tę kartę. Kierownik podmiotu zwraca wszystkie dokumenty, które zostały wydane dla tej osoby, tj. poliwęglanową kartę tożsamości, kartę papierową i tabliczkę tożsamości organowi, który nadał przydział mobilizacyjny obrony cywilnej. Zwrócone dokumenty powinny zostać protokołarnie zniszczone a informacja o uchyleniu przydziału mobilizacyjnego odnotowana w Ewidencji Obrony Cywilnej.

W § 13 określono zasadę informowania zainteresowanych organów o nadanych i uchylonych przydziałach mobilizacyjnych obrony cywilnej. Minister informuje właściwego wojewodę, a także właściwych ministrów kierujących działem administracji rządowej oraz kierowników urzędów, o których mowa w art. 143 ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy, którzy wystąpili z wnioskiem o nadanie przydziału mobilizacyjnego obrony cywilnej, o nadanych i uchylonych przez siebie przydziałach mobilizacyjnych obrony cywilnej.

W § 14 opisano sposób dostarczania przez wojewodę wezwania do służby w obronie cywilnej. Dostarczenie wezwania dla pracowników ministerstw, Kancelarii: Sejmu, Senatu, Prezydenta, Prezesa Rady Ministrów, a także NBP, urzędów marszałkowskich, starostw, urzędów gmin wojewoda będzie realizował za pośrednictwem kierowników tych instytucji. Podmioty te dostarczają wezwania osobom posiadającym przydziały mobilizacyjne obrony cywilnej w podległych sobie podmiotach. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) dokonuje również podziału na rejony dostarczania i organizuje system ich dostarczenia na obszarze gminy do osób, które zostały wezwane do służby w obronie cywilnej. Wojewoda dostarcza wezwanie dla pracowników urzędu wojewody i podmiotów mu podległych.

Dodatkowo, w przypadku osób będących użytkownikami aplikacji mObywatel możliwe będzie informowanie o wystawieniu wezwania do służby w obronie cywilnej z wykorzystaniem tej aplikacji.

W § 15 i 16 opisano sposób powoływania do służby w obronie cywilnej. Postanowienie o powołaniu do służby w obronie cywilnej dla osób powołanych z krajowej rezerwy obrony cywilnej, których dane znajdują się w części wydzielonej ewidencji, dokonuje się za pośrednictwem służb, o których mowa w art. 126 ust. 3 pkt 2 ustawy, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych.

Kierownik podmiotu, który sporządził wniosek, wręcza osobie powołanej do służby w obronie cywilnej wydaną kartę tożsamości personelu obrony cywilnej, a osobie, która będzie wykonywać działania ratownicze także tabliczkę tożsamości. Osoba, której zostały wydane i wręczone karta tożsamości personelu obrony cywilnej i w razie potrzeby tabliczka tożsamości, potwierdza ich odbiór własnoręcznym podpisem.

W § 17 określono sposób prowadzenia Ewidencji Obrony Cywilnej w czasie obowiązywania stanu wojennego i w czasie wojny, w przypadku braku możliwości prowadzenia ich w sposób przewidziany powyżej.

W § 18 zawarto informację, że przekazanie danych funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej oraz danych przekazywanych przez Zakład Emerytalno-Rentowy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Biuro Emerytalne Służby Więziennej, Wojskowe Biuro Emerytalne w Warszawie do Ewidencji Obrony Cywilnej powinno nastąpić po raz pierwszy nie później niż w ciągu 30 dni po otrzymaniu pisemnej informacji od ministra właściwego do spraw wewnętrznych o uruchomieniu Ewidencji Obrony Cywilnej.

W § 19 jako planowany termin wejścia w życie rozporządzenia wskazano na 14 dni od dnia ogłoszenia.

Rozporządzenie zawiera załączniki, w których określono wzory:

- 1) wniosku w sprawie nadania przydziału mobilizacyjnego obrony cywilnej,
- 2) karty przydziału mobilizacyjnego obrony cywilnej,
- 3) wezwania do służby w obronie cywilnej.

W ocenie projektodawcy przedmiotowa regulacja nie jest objęta prawem Unii Europejskiej i nie podlega obowiązkowi przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych, zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806, z późn. zm.) projekt rozporządzenia został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny. W trybie ww. ustawy uwag nie zgłoszono.

Projekt nie podlegał dokonaniu oceny OSR przez koordynatora OSR w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.